

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Lokalisering av statlige virksomheter på Nord-Jæren

Utgave: 2
Dato: 13.04.18

DOKUMENTINFORMASJON

Oppdragsgiver:	Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Rapporttittel:	Lokalisering av statlige virksomheter på Nord-Jæren
Utgave/dato:	2/ 13.04.18
Filnavn:	Lokalisering av statlige virksomheter på Nord-Jæren.docx
Arkiv ID	
Oppdrag:	616525-01–Lokalisering av statlige virksomheter Nord-Jæren Oppdrag
Oppdragsleder:	Gunnar Berglund
Avdeling:	Analyse og utredning
Fag	Organisering og offentlig tjenesteproduksjon
Skrevet av:	Gunnar Berglund og Even Lind
Kvalitetskontroll:	Skriv inn navn på KS-person
Asplan Viak AS	www.asplanviak.no

FORORD

Asplan Viak har vært engasjert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet for å kartlegge statlige virksomheters lokalisering på Nord-Jæren. Lokaliseringene er sett i sammenheng med føringer i Regional plan for Jæren.

Tore Leite og Wilhelm Torheim har vært oppdragsgivers kontaktpersoner for oppdraget.

Gunnar Berglund har vært oppdragsleder for Asplan Viak, og har utført oppgaven sammen med Even Lind og Øyvind Dalen.

Oslo, 13.04.2018

Gunnar Berglund

Oppdragsleder

Øyvind Dalen

Kvalitetssikrer

INNHOLDSFORTEGNELSE

Bakgrunn	4
1 Avgrensninger og forutsetninger	5
1.1 Statlige virksomheter - utvalg	5
1.2 Regional plan for Jæren	6
2 Analyser.....	9
2.1 Tilgjengelighetskartlegging.....	9
2.2 Virksomheters mobilitetsprofil	17
2.3 Eierforhold	20
2.4 Resultater	20
3 Anbefalinger	27
3.1 Metode	27

BAKGRUNN

Dette prosjektet inngår i Kommunal- og moderniseringsdepartementets oppfølging byutviklingsavtaler og byvekstavtaler. Det er inngått Byvekstavtale for Nord-Jæren, som angir at «statlige publikumsrettede virksomheter og kontorarbeidsplasser skal medvirke til reduksjon av biltransport, økt kollektivtransport og bedre bymiljø i tråd med statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. Staten legger til grunn prinsippene for bærekraftig areal- og transportutvikling også som eiendomsforvalter og tjenesteleverandør." Videre heter det at "det skal utarbeides en langsiktig strategi for relokalisering av virksomheter som har negativ virkning på måloppnåelsen i byvekstavtalen."

På denne bakgrunn har det vært et behov for et faglig kunnskapsgrunnlag som kan brukes for å utarbeide strategi for lokalisering av statlig virksomhet og mer generelt til oppfølging av prosesser knyttet til statlig flyttinger i avtaleområdet.

Det har også vært oppdragsgivers ønske at metodikken som utarbeides i prosjektet kan benyttes i tilsvarende kunnskapsinnhenting i byområdene i Norge hvor det skal inngås eller reforhandles byvekstavtaler.

Denne rapporten inneholder resultatene av en avgrensning og geografisk kartlegging av statlige virksomheter i de fire kommunene på Nord-Jæren. Virksomhetene er målt etter antall ansatte og lokalisering i forhold til føringer i Regional plan for Jæren. I tillegg er det sett på eiendomsforholdene for å avgjøre hvorvidt den statlige virksomheten eier eller leier lokaler, og det er sett på virksomhetens besøksintensitet.

Avslutningsvis er inneholder rapporten anbefalinger om videre bruk av metodikken i statlige lokaliseringsprosesser og i oppfølging av byspesifikke avtaler.

1 AVGRENSNINGER OG FORUTSETNINGER

1.1 Statlige virksomheter - utvalg

Som utgangspunkt for analysen har vi benyttet SSBs Virksomhets- og foretaksregister (VoF), versjon 2017. Utvalget er basert på standardvariabler i VoF, samt Statens eierskapsberetning 2016. Utvalget omfatter hele statsforvaltningen, med unntak for forsvaret, fengsel, trafikkstasjoner og tollsteder, som anses som stedsbundet. Utvalget omfatter også Norges bank og statlige låneinstitusjoner. I tillegg omfatter utvalget virksomheter der staten er eier og har sektorpolitiske mål med eierskapet (eierskapsberetningens kategori 4). Utvalget omfatter derimot ikke selskap der staten er eier og har forretningsmessige mål og andre spesifikt definerte mål, slik som eksempelvis NSB, Posten og Statkraft.

Dette utvalget gir på nasjonalt nivå 3548 virksomheter, med totalt 321 009 ansatte. På Nord-Jæren gir utvalget 155 virksomheter med totalt 17 096 ansatte.

Utvalget omfatter:

- Sektor 2016=1110: Statens forretningsdrift. Sektoren omfatter ikke-finansielle statlige forvaltningsbedrifter med markedsproduksjon.
- Sektor 2016=3100: Norges Bank. Norges Bank er sentralbanken i Norge. Banken forvalter Norges valutareserver og Statens pensjonsfond utland som inngår i sektor 6100 Stats- og trygdeforvaltning.
- Sektor 2016=3900: Statlige låneinstitutter mv. Statlige låneinstitutter formidler kreditt til spesielle formål som utdanning, bolig og innovasjon i næringslivet. Sektoren omfatter også investeringsselskaper med datterselskaper som er mer enn 50 prosent direkte eid av staten.
- Sektor 2016=6100: Statsforvaltningen. Sektoren omfatter statlige enheter som forvalter et politisk og administrativt ansvar. Blant annet iverksette og håndheve reguleringer, produsere tjenester for konsum, gratis eller til reduserte priser og omfordele inntekt og formue. Statens pensjonsfond inngår i sektoren. I denne sammenhengen er fengsler, tollsteder og trafikkstasjoner tatt ut, på grunn av at disse anses som låst til en gitt lokalisering.
- Sektor 2016=1120. Statlig eide aksjeselskap mv. Sektoren omfatter ikke-finansielle selskaper med markedsproduksjon hvor staten direkte eller indirekte eier mer enn 50 prosent av innbetalt eierkapital. I denne sammenhengen er kun selskaper i kategori 4, hentet fra Statens eierskapsberetning tatt med, det vil si selskaper hvor staten har en sektorpolitisk målsetting med eierskapet.

Sql-koden nedenfor er benyttet for å avgrense utvalget på nasjonalt nivå. Ved gjenbruk av koden, bør den oppdateres med siste tilgjengelige navneliste fra Statens Eierskapsberetning.

```
SEKTOR_2014 IN(1110, 3100 , 3900 , 6100 ) OR SEKTOR_2014 = 6100 AND
NOT(nace1_sn07 = 84.22 OR (nace1_sn07 = 84.23 AND NÅVN LIKE '%FENGSEL%') OR
off_navn LIKE '%TOLLSTED%' OR off_navn LIKE '%TRAFIKKSTA%' ) OR NAVN
IN('ANDØYA SPACE CENTER AS', 'AVINOR AS', 'BJØRNØEN AS', 'CARTE BLANCHE
AS', 'AS DEN NATIONALE SCENE', 'DEN NORSKE OPERA & BALLETT AS',
'EKSPORTKREDITT NORGE AS', 'ENOVA SF', 'GASSCO AS', 'GASSNOVA SF',
'GRAMINOR AS', 'INNOVASJON NORGE', 'KIMEN SÅVARELABORATORIET AS', 'KINGS
BAY AS', 'NATIONALTHEATRET AS', 'NOFIMA AS', 'NORDISK INSTITUTT FOR
ODONTOLOGISKE MATERIALER AS', 'NORFUND', 'NORGES SJØMATRÅD AS', 'NORSK
```

HELSENETT SF', 'NORSK RIKSKRINGKASTING AS', 'NORSK TIPPING AS', 'NSD – NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA AS', 'NYE VEIER AS', 'PETORO AS', 'ROGALAND TEATER AS', 'SIMULA RESEARCH LABORATORY AS', 'SIVA – SELSKAPET FOR INDUSTRIVEKST SF', 'SPACE NORWAY AS', 'STATNETT SF', 'STATSKOG SF', 'STAUR GÅRD AS', 'STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI AS', 'TALENT NORGE AS', 'TRØNDELAG TEATER AS', 'UNINETT AS', 'UNIVERSITETSSENTERET PÅ SVALBARD AS', 'AS VINMONOPOLET')

1.2 Regional plan for Jæren

Regionale areal- og transportføringer på Jæren er gitt i Regional plan for Jæren 2013 – 2040. Planen inneholder blant annet føringer for samordnet areal og transport og senterstruktur.

Et sentralt mål i planen er «å samordne utviklingen av transportsystemet med arealbruken og byutviklingen for å redusere veksten i transportbehovet og øke andelen miljøvennlige reiser».

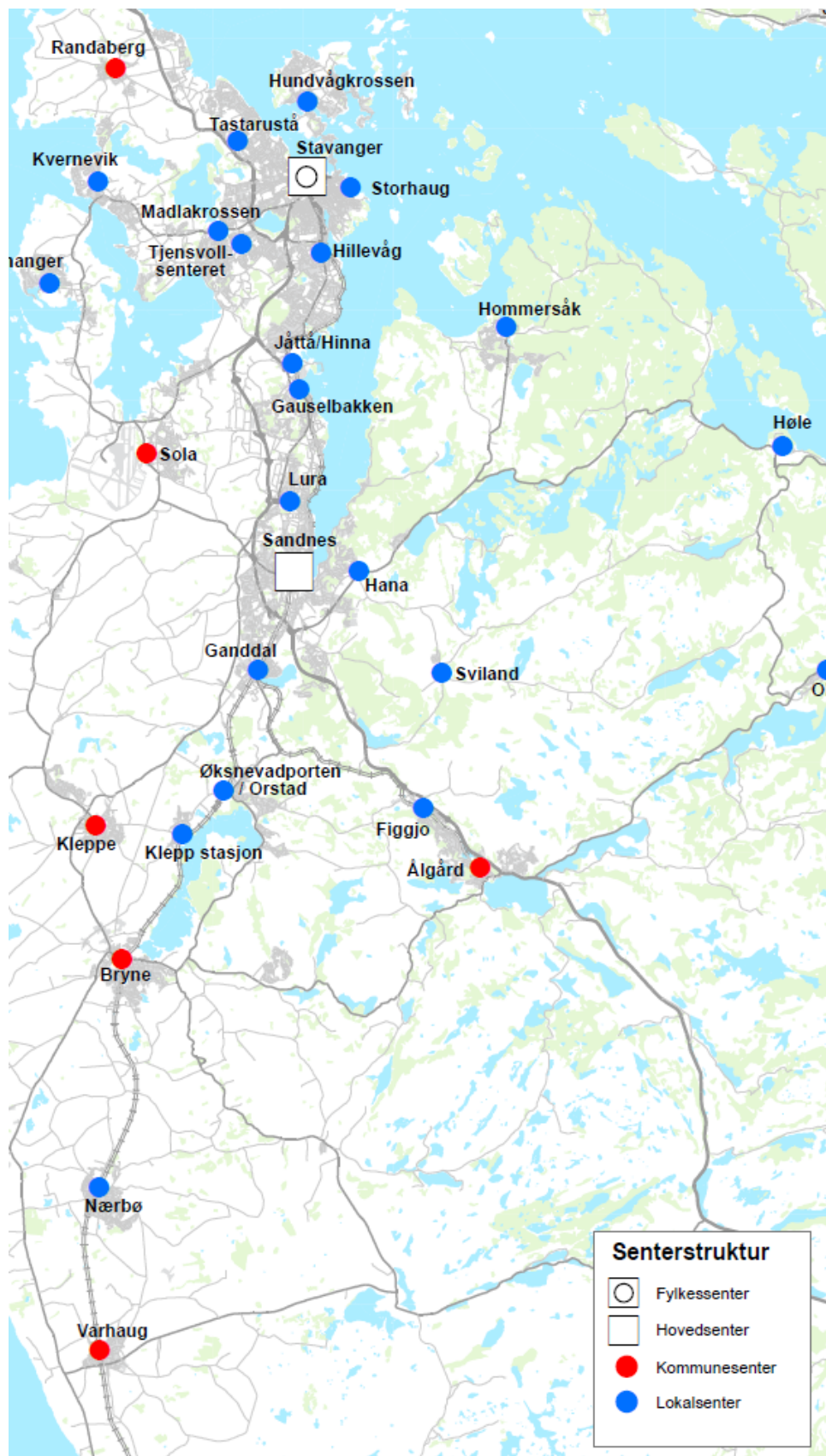
Fem faktorer har stor betydning for måloppnåelsen:

- * Arealeffektivitet og tetthet i planområdet
- * Lokalisering av funksjoner som arbeidsplasser, handel og bolig nær kollektivtilbud
- * Styrking av de flerfunksjonelle sentrumsområdene med kollektivtilgang
- * Transportsystemet, sikre konkurransefortrinn for miljøvennlige og kollektive transportsystem
- * Rekkefølge, samordning mellom arealbruk og transport

1.2.1 Regional senterstruktur

Planen angir en regional senterstruktur, som har som målsetting å styrke byenes og tettstedenes sentre, sikre miljøvennlige handlereiser og arealeffektive løsninger. Senterstrukturen skal følges opp i kommuneplanene, «ved å sikre egnede areal til sentrumsformål i og nær kollektivtrafikknutepunkt. Dette stimulerer til miljøvennlig transport og bidrar til en bærekraftig bolig- og næringsutvikling. Sterke sentre og godt utviklet lokalservice skaper trivsel, tilhørighet og gir livskvalitet».

Den regionale senterstrukturen vises i Figur 1-1.

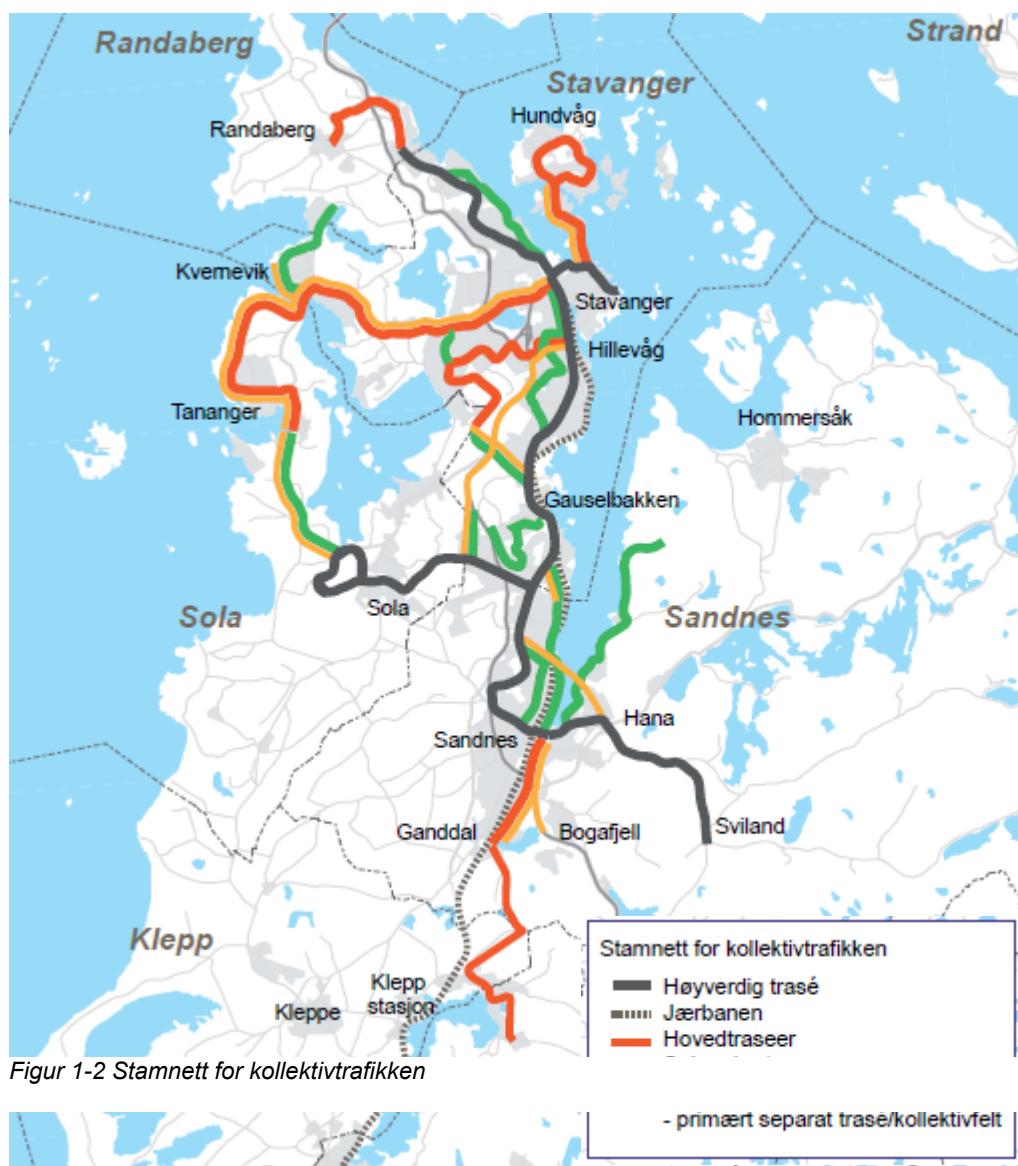

Figur 1-1 Senterstruktur, Regional plan for Jæren

1.2.2 Stamnett for kollektivtrafikken

På bakgrunn av konseptvalgutredningen for transportsystemet på Jæren (KVU), anbefales det i Regional plan for Jæren at det satses på utviklingen av et høyverdig kollektivtransportsystem som et hovedelement i transportsystemet i de mest trafikkerte områdene av regionen. Videre anbefales det at buss gis en sentral rolle i de mindre trafikkerte korridorene. Det anbefales fortsatt god biltilgjengelighet i områdene utenfor storbyområdet som ikke kan dekkes med et godt kollektivtilbud.

Den foreslåtte strategien for utbygging av transportsystemet er kartfestet i et regionalt stamnett for kollektivtrafikken og et regionalt sykkelvegnett med tilhørende retningslinjer. Stamnett for kollektivtrafikken er gjengitt i Figur 1-2.

Figur 1-2 Stamnett for kollektivtrafikken

2 ANALYSER

Analysene som er gjennomført, er i stor grad basert på ABC-metodikken. Metodikken sammenlikner egenskaper ved områder og egenskaper ved virksomheter for å finne om det er samsvar mellom disse. Målet er å finne ut om rett virksomhet er lokalisert på rett sted. Vi har utarbeidet en tilgjengelighetsprofil for områder og en mobilitetsprofil for virksomheter. Begge profiler benytter en inndeling i A, B og C. I mobilitetsprofilen for virksomheter benyttes i tillegg kategorien D.

I tillegg til tilgjengelighetsprofil og mobilitetsprofil, har vi sett på eierforholdene knyttet til virksomhetenes lokalisering.

2.1 Tilgjengelighetskartlegging

For å finne hvorvidt de ulike statlige virksomheter i dag er plassert i tråd med arealstrategi og retningslinjer i Regionalplan for Jæren, har vi benyttet føringer i planen for å lage et tilgjengelighetskart for Nord-Jæren. Kartet skal belyse tilgjengelighetsprofilen til de ulike områdene. Analysene er gjennomført ved hjelp av GIS. Vi har benyttet programmet ArcMap med påbyggingen Network Analyst.

Regional plan for Jæren vektlegger mulighetene for gange- og sykling, og vi har kartlagt gang- og sykkelavstander fra sentrale områder i den regionale planen. Vi har tatt utgangspunkt i en tredeling, der de to første punktene er strukturer som allerede eksisterer, mens siste punkt viser til en framtidig situasjon:

- Gang- og sykkelavstand fra områder angitt i den regionale senterstrukturen
- Gang- og sykkelavstand fra sentrale kollektivknutepunkt
- Gang- og sykkelavstand fra stoppested for framtidig Bussveisystem

Vi har definert gangavstand som 500 meter langs eksisterende veinett, mens sykkelavstand er definert som 1500 meter langs eksisterende veinett. Veiforbindelser som ikke er tillatt for gående og syklende er holdt utenfor i beregningene.

Nedenfor gjennomgås de ulike kategoriene i detalj. Vi har kartlagt både gang- og sykkelavstander for alle kategorier, men den endelige sammenstillingen er basert på kombinasjoner av ulike tilgjengeligheter, og det er ikke slik at alle områder som dekkes av gang- og sykkelavstandene inngår i den endelige sammenstillingen.

2.1.1 Senterstruktur

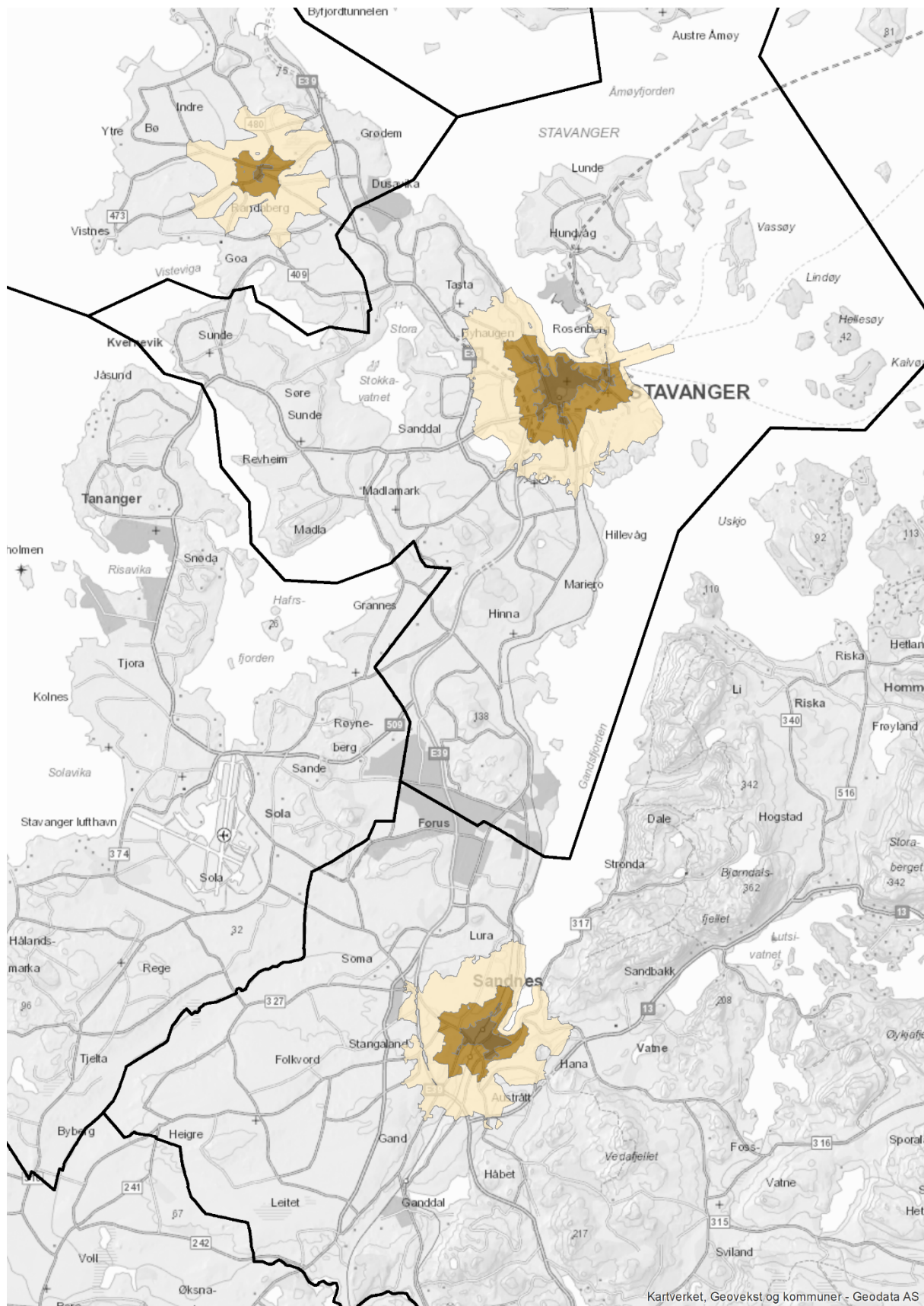
Et av delmålene Regional plan for Jæren er å *Styrke byens og tettstedenes sentra som viktigste arena for handel, kultur, service og næring*. Stavanger sentrum pekes ut som fylkessenter, Sandnes sentrum som Hovedsenter, mens Randaberg og Sola er definert som kommunesenter. Den regionale planen gjør imidlertid ikke en avgrensning av hvilken utstrekning sentrumssonene bør ha. I dette arbeidet har vi derfor benyttet SSBs sentrumssoner for å avgrense hvilke områder som regnes som sentrum.

SSB definerer sentrumssoner slik:

«En sentrumssone er et område satt sammen av en eller flere sentrumskjerner og en sone på 100 meter rundt.

En sentrumskerne er et område med mer enn tre ulike hovednæringsgrupper med sentrumsfunksjoner. I tillegg til detaljvarehandel, må offentlig administrasjon eller helse- og sosialtjenester eller annen sosial og personlig service være representert. Avstanden mellom bedriftene skal ikke være mer enn 50 meter. Det må være minst 50 ansatte.»

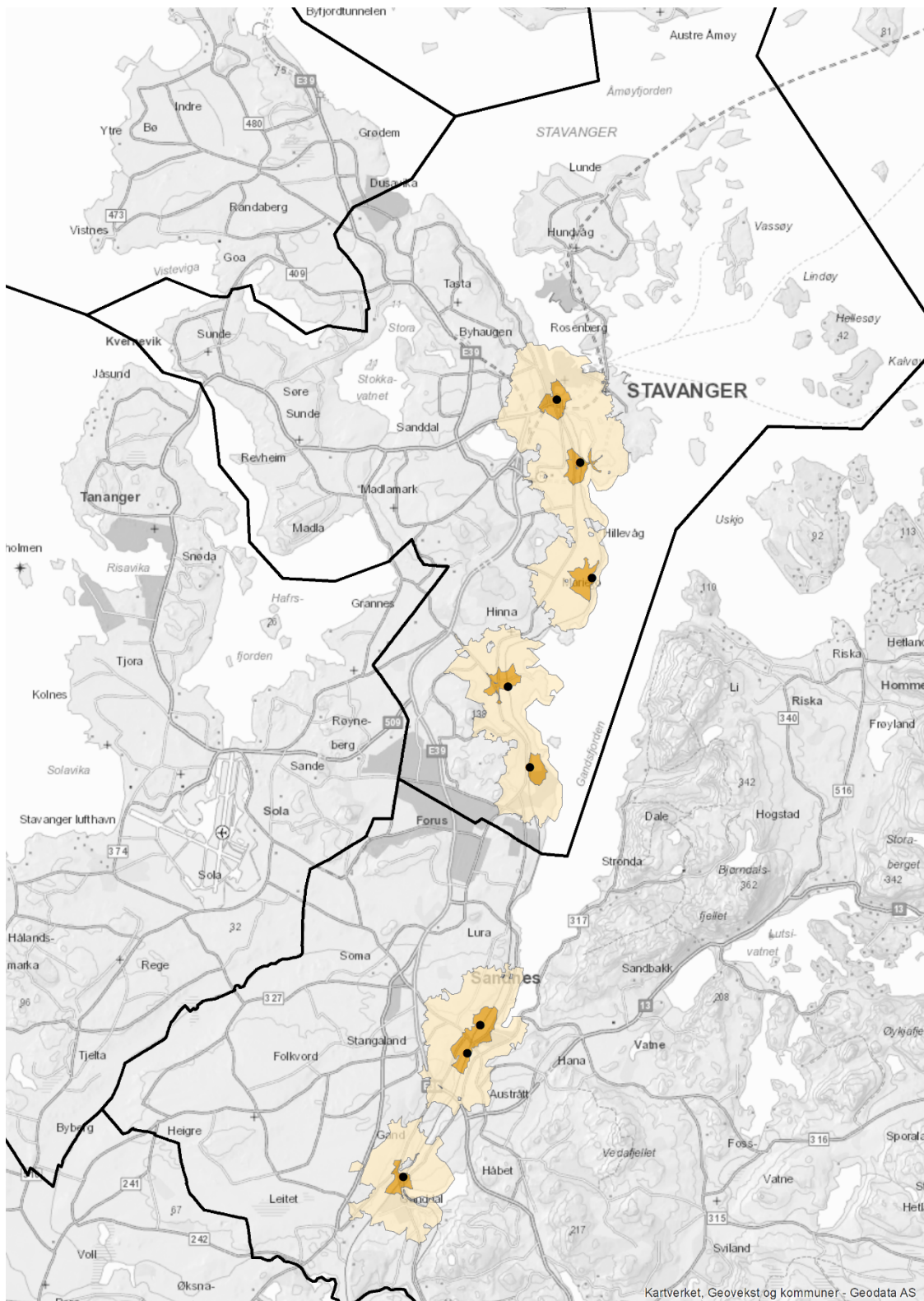
Sola har ingen områder som faller inn under SSBs sentrumsdefinisjon, og Sola sentrum er derfor definert som områdene som er innenfor gangavstand på 500 meter fra tre sentrale holdeplasser for det framtidige bussveisystemet.

Figur 2-1 Sentrumsavgrensing (SSB) med gangavstand 500 meter og sykkelavstand 1500 meter

2.1.2 Sentrale kollektivknutepunkt

Vi har i dette arbeidet definert sentrale kollektivknutepunkt som stasjoner på jernbanen, Illustrasjonen viser områdene som har gang- og sykkelavstand til stasjonene.

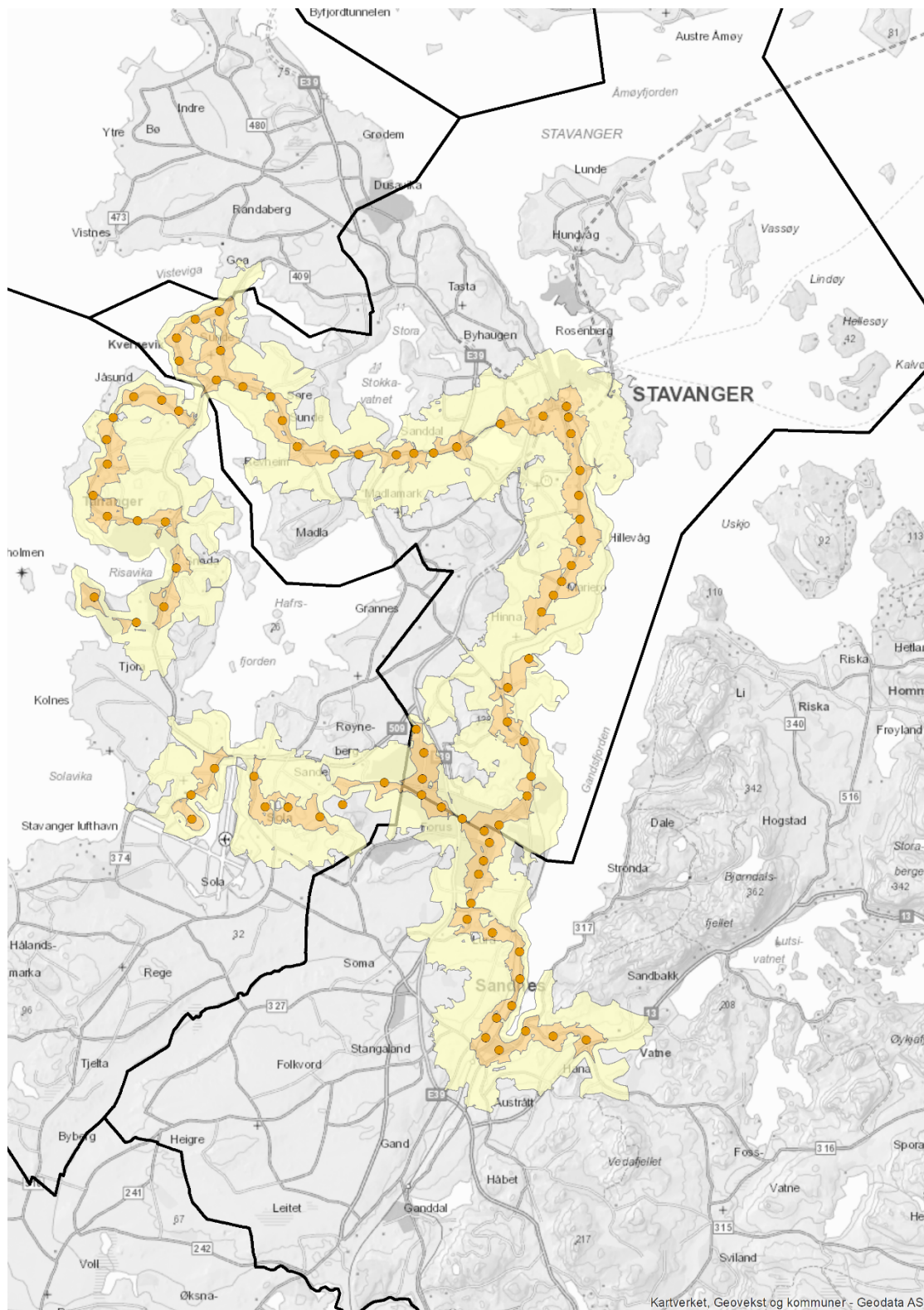

Figur 2-2 Gang- og sykkelavstander fra jernbanestasjoner

2.1.3 Framtidig bussveisystem

Nivå 1 i «Stamnett for kollektivtrafikken» (kapittel 1.2.2) er en «høyverdig trase». Vi har i dette prosjektet tolket utviklingen av Bussveisystemet som en konkretisering av denne strategien. Bussveisystemet er et effektivt busssystem der busser kjører i egen trase. Systemet vil få høy frekvens og god punktlighet. Bussveisystemet er under utbygging, og dette punktet viser derfor delvis til en framtidig situasjon.

Tilgjengelighet til det framtidige Bussveisystemet er kartlagt ved å finne gang- og sykkelavstander fra planlagte holdeplasser i systemet.

Figur 2-3 Gang- og sykkelavstander til framtidig bussveisystem

2.1.4 Sammenstilling

På bakgrunn av tilgjengelighetskartleggingene som er beskrevet i kap 2.1.1, 2.1.2 og 2.1.3, har vi sammenstilt et tilgjengelighetskart for Nord-Jæren. ABC-metodikken skal sørge for at transportbehovet minskes ved at rett virksomhet lokaliseres på rett sted.

Tilgjengelighetskartleggingen som er gjennomført i dette prosjektet viser til en avtagende regional tilgjengelighet for gående, syklende og kollektivtrafikanter. I tillegg til kategoriseringen i A-, B- og C-områder, har vi benyttet underkategorier (+ og -) for kategoriene B og C.

A-områder

A-områdene er definert som de områder som er angitt som fylkessenter og hovedsenter i regional plan for Jæren, det vil si Stavanger og Sandnes sentrum. Områdene er geografisk avgrenset ved hjelp av SSBs sentrumsavgrensning, som beskrevet i kap. 2.1.1. I tillegg er områder som er innenfor 500 meter gangavstand til sentrumsavgrensningens ytterkant og som samtidig er innenfor 500 meter gangavstand til jernbanestasjon inkludert.

B-områder

B-områdene er områder som er innenfor gang- eller sykkelavstand til sentrum, eller innenfor gangavstand til jernbanestasjon. Kategorien er delt inn i to underkategorier, B+ og B-.

B+ områdene er områder som er innenfor 500 meter gangavstand til ytterkanten av SSBs sentrumsavgrensning, eller har en gangavstand på 500 meter til både jernbanestasjon og framtidig bussveiholdplass.

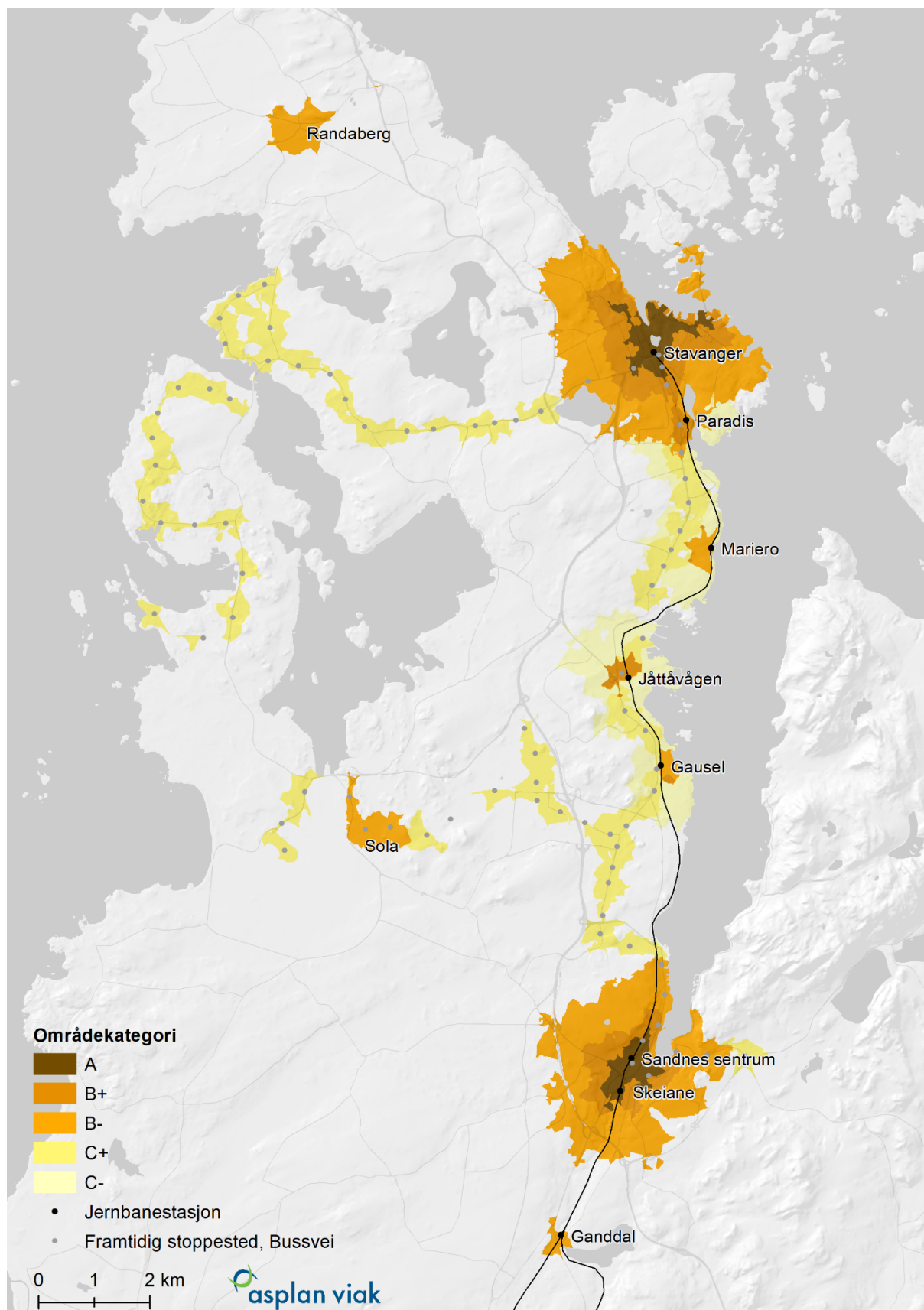
B- områdene er områder som er innenfor 1500 meter til ytterkanten av SSBs sentrumsavgrensning, en moderat sykkelavstand. I tillegg er områder som har 500 meter gangavstand til jernbanestasjon inkludert.

C-områder

C-områdene er områder som er innenfor gangavstand til det framtidige Bussveisystemet, eller innenfor kombinert sykkelavstand fra både bussveisystemet og jernbanestasjon. Kategorien er delt i to underkategorier, C+ og C-.

C+ er områder som er innenfor gangavstand til det framtidige bussveisystemet.

C- er områder som er innenfor sykkelavstand fra bussveisystemet, samtidig som det er innenfor sykkelavstand til jernbanestasjon.

Figur 2-4 ABC-kategorisering av områder på Nord-Jæren

2.2 Virksomheters mobilitetsprofil

Ulike virksomhetene vil ha ulike transportgenererende egenskaper. I ABC-metoden utarbeides det mobilitetsprofil for virksomheter og tilgjengelighetsprofil for geografiske områder. En virksomhets mobilitetsprofil beskriver ulike egenskaper ved virksomheten som har betydning for transporten som blir skapt fra virksomheten, og dermed bør påvirke anbefalt lokalisering av virksomheten. De viktigste faktorene er:

- Arbeidsplassintensitet
- Besøksintensitet
- Bilavhengighet
- Geografisk rekkevidde
- Omfang av godstransport

Isolert sett kan de enkelte lokaliseringsfaktorene gi motstridende anbefalinger. For eksempel vil et kjøpesenter ha lav arbeidsplass tetthet, høy besøksintensitet, og mye godstransport. Høy besøksintensitet tilsier lokalisering i et A-område, mens lav arbeidsplassintensitet og mye godstransport tilsier lokalisering i et C-område.

Mulighetene for redusert biltransport bør være avgjørende ved avveining av de ulike kriteriene. Siden det vil være vesentlig flere besøkende enn ansatte ved et kjøpesenter bør det legges størst vekt på besøksintensiteten ved bestemmelse av mobilitetsprofil, noe som tilsier lokalisering i et A-område.

I virksomhets- og foretaksregisteret er alle virksomheter delt inn etter standard næringskode (NACE-kode). I sin doktoravhandling ved NTNU, kategoriserte Kathrine Strømmen virksomheters mobilitetsprofil basert på NACE-koder¹. Vi har benyttet kategoriseringen gjort i denne avhandlingen for å si noe om omfanget av transport som kan knyttes til virksomhetene. Kategoriene er utformet med utgangspunkt i ABC-prinsippet, men har underinndelinger.

Kategorien U – uplassert omfatter arbeidsplasser uten fast oppmøtested. Her inngår bygg- og anleggsvirksomhet, vaktmestertjenester, diverse forsvarstjenester, hjemmehjelpstjenester, selvstendig kunstnerisk virksomhet, diverse sports- og idrettslag, samt lønnet arbeid i privat husholdning.

Tabell 2-1. Inndeling i virksomhetstyper og tilhørende lokaliseringsanbefaling, basert på Strømmen 2001.

¹ Kathrine Strømmen «Rett virksomhet på rett sted - om virksomheters transportskapende egenskaper» Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Doktor ingeniøravhandling 2001:14 Institutt for by- og regionplanlegging

Hovedkategori	Lokalisering	Kommentar
1. Primærnærings	D-områder	Vanligvis ikke i tettbebygde områder
2. Bygg og anlegg	Uplassert	Variierende oppmøtested
3. Industri	C-områder (B for lett industri, med lite godstransport)	
4. Engros- og transport	C-områder	Bør være muligheter for omlasting bil, bane, båt
5. Arealkrevende forretning	B- og C-områder	Ofte bruk av bil for å frakte varer
6. Daglig service	Alle områdetyper	Lokaliseres både i sentre og boligområder
7. Service og kultur	A-områder (B-områder med god kollektivbetjening)	Detaljvarehandel utenom dagligvarer og plasskrevende handel
8. Offentlig adm, lokal rekkevidde	B-områder	I tilknytning i lokalsenter, eventuelt i boligområder
9. Offentlig adm, regional rekkevidde	A-områder	Lokaliseres i kommune- og regionsentre
10. Andre kontorvirksomheter	A-områder	Større virksomheter lokaliseres i A-områder, mindre kan også lokaliseres i lokale sentre

Med utgangspunkt i vurderinger gjort i Strømmen 2001, er statlige virksomheter på Nord-Jæren delt inn i fem grupper, en ABC-inndeling med undergrupper. Tabell 2-2 viser de statlige virksomhetene på Nord-Jæren inndelt i hovednæringsgruppe, undergruppe, besøksintensitetskategori og antall ansatte.

Tabell 2-2 Næringsgrupper innenfor statlige virksomheter på Nord-Jæren.

Nacekode	Næringsgruppe	Undergruppe	Besøksintensitets-kategori	Antall ansatte	Ansatte, i prosent av total
41.109	Andre kontorvirksomheter	Utvikl./salg av egen fast eiendom	A/(B)	4	0,0 %
60.2	Andre kontorvirksomheter	Fjernsynskringkasting	A/(B)	52	0,3 %
71.123	Andre kontorvirksomheter	Kart og oppmåling	A/(B)	8	0,0 %
71.2	Andre kontorvirksomheter	Teknisk prøving og analyse	A/(B)	93	0,5 %
72.11	Andre kontorvirksomheter	Forsk./utvikl.arb. innen bioteknologi	A/(B)	22	0,1 %
72.19	Andre kontorvirksomheter	Annen forsk. innen naturvit. og teknikk	A/(B)	160	0,9 %
81.109	Andre kontorvirksomheter	Andre komb. tjen. tilkn. eiendomsdr.	A/(B)	15	0,1 %
84.11	Andre kontorvirksomheter	Generell offentlig administrasjon	A/(B)	844	4,9 %
84.12	Andre kontorvirksomheter	Off.adm. helse, sos.virks. m.m.	A/(B)	151	0,9 %
91.013	Andre kontorvirksomheter	Drift av arkiver	A/(B)	16	0,1 %
94.91	Andre kontorvirksomheter	Religiøse organisasjoner	A/(B)	56	0,3 %
52.219	Arealkrevende forretning	Tjen. tilkn. landtransport el.	B	24	0,1 %
42.12	Bygg- og anleggsvirksomhet	Bygg. av jernbaner/undergrunnsbaner	U	4	0,0 %
46.46	Engros og transportvirksomhet	Engros. sykepleie- og apotekvarer	C	58	0,3 %
52.23	Engros og transportvirksomhet	Andre tjen. tilkn. lufttransport	C	132	0,8 %
85.203	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Kompetansesentra og lignende	B	11	0,1 %
86.106	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Rusmiddelinstitusjoner	B	105	0,6 %
86.223	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Poliklin. i psyk. helsevern voksne	B	147	0,9 %
86.224	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Poliklin. i psyk. helsev. barn/unge	B	172	1,0 %
86.225	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Rusmiddelpoliklinikker	B	100	0,6 %
86.906	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Medisinske laboratorietjenester	B	563	3,3 %
86.907	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Ambulansetjenester	B	118	0,7 %
87.901	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Inst for barne- og ungdomsvern	B	255	1,5 %
88.911	Offentlig adm - mindre geo rekkevidde	Barnehager	B	57	0,3 %
84.13	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Off.adm. nær.virks. og arb.marked	A	859	5,0 %
84.24	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Politi- og påtalemyndighet	A	1038	6,1 %
84.300	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Sosialforsikring, trygd	A	758	4,4 %
85.421	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Undervisning ved universiteter	A	4046	23,7 %
86.101	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Alminnelige somatiske sykehus	A	4887	28,6 %
86.104	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Inst. i psyk helsevern voksne	A	1249	7,3 %
86.105	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Inst. psyk. helsevern barn/unge	A	163	1,0 %
86.107	Offentlig adm - større geo rekkevidde	Rehab.- og opptreningsinstitusjoner	A	63	0,4 %
06.100	Primærmøring/ressursutvinning	Utvinning av råolje	D	67	0,4 %
64.92	Service og kultur	Annen kredittgivning	A/(B)	48	0,3 %
91.012	Service og kultur	Drift av fag-/forskningsbiblioteker	A/(B)	3	0,0 %
91.023	Service og kultur	Drift av naturhistoriske museer	A/(B)	160	0,9 %
84.23	Uplassert	Retts- og fengselsvesen	U	288	1,7 %
90.011	Uplassert	Utøv. kunstnere innen musikk	U	102	0,6 %
90.012	Uplassert	Utøv. kunstnere innen scenekunst	U	198	1,2 %

2.3 Eierforhold

For å kunne si noe om hvorvidt en virksomhet eier eller leier sine lokaler, har vi hentet ut informasjon om eiendommen virksomheten er lokalisert på. Hjemmelshaverlisten til disse eiendommene er deretter gjennomgått manuelt og delt inn i kategorier. Inndelingen i kategorier er gjort skjønnsmessig, basert på hjemmelshavernavn. Typisk er hjemmelshavere som er aksjeselskap eller sameier gitt kategorien «Privat», mens eiere som er statlige foretak, som Statsbygg eller regionale helseforetak gitt kategorien «Statlig». I tillegg har vi benyttet kategorien «Kommunalt» om eiendommer der en av de fire kommunene er oppført som eier, og kategorien «Annet» om fond og menigheter.

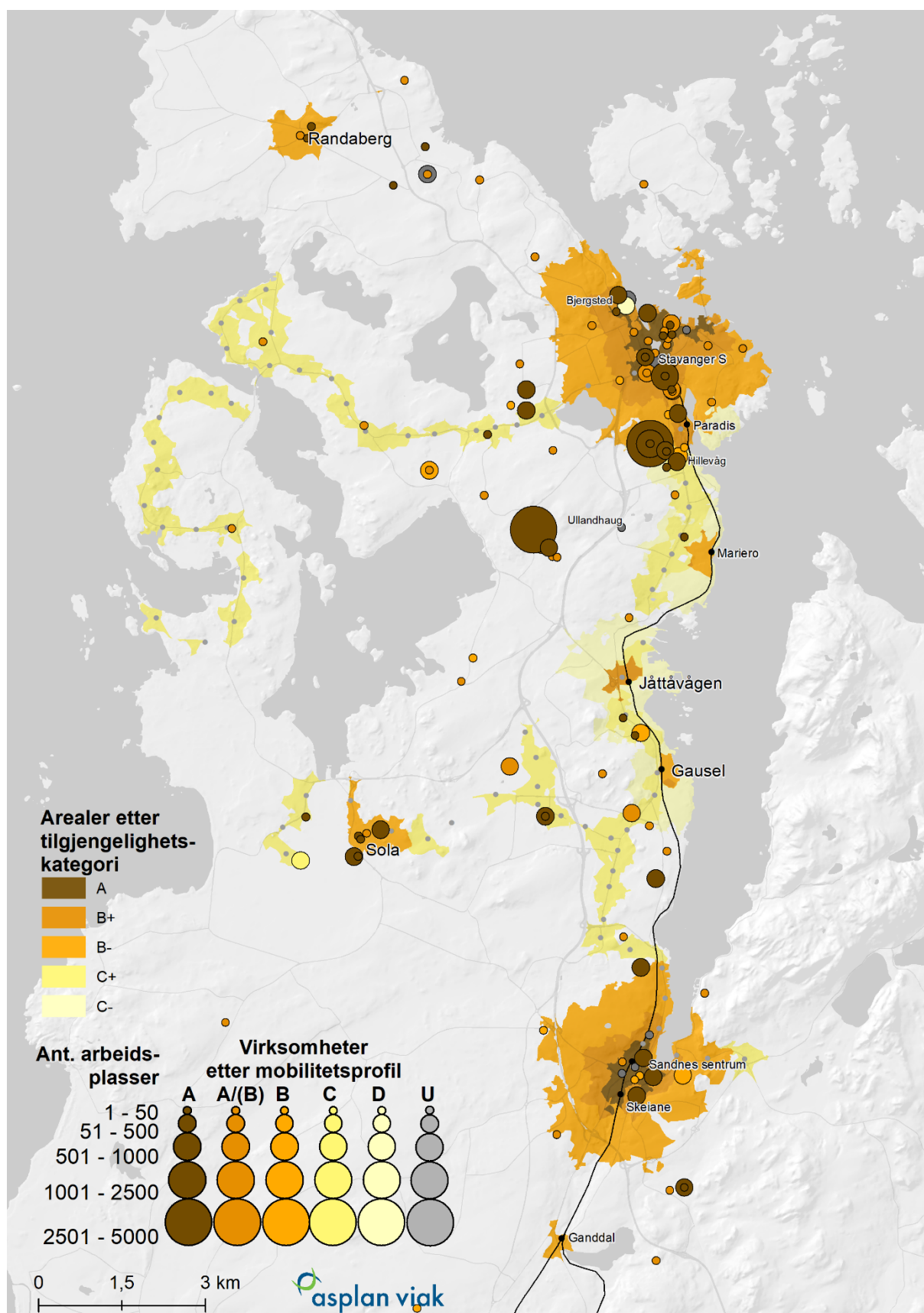
For enkelte eiendommer er det ikke oppført en hjemmelshaver, og disse er kategorisert som «ukjent».

Hensikten med kategoriseringen av eiendommenes hjemmelshavere, er å få et inntrykk av eie/leieforholdene til de statlige virksomhetene. Kategoriseringen vil gi et generelt inntrykk av dette forholdet, og vi har antatt at statlige virksomheter lokaliser på statlige eiendommer, ikke leier sine lokaler. Vi har dermed ikke tatt høyde for intern leie mellom statlige virksomheter. Likeledes har vi antatt at statlige virksomheter som er lokalisert på kommunale eller private eiendommer, leier sine lokaler.

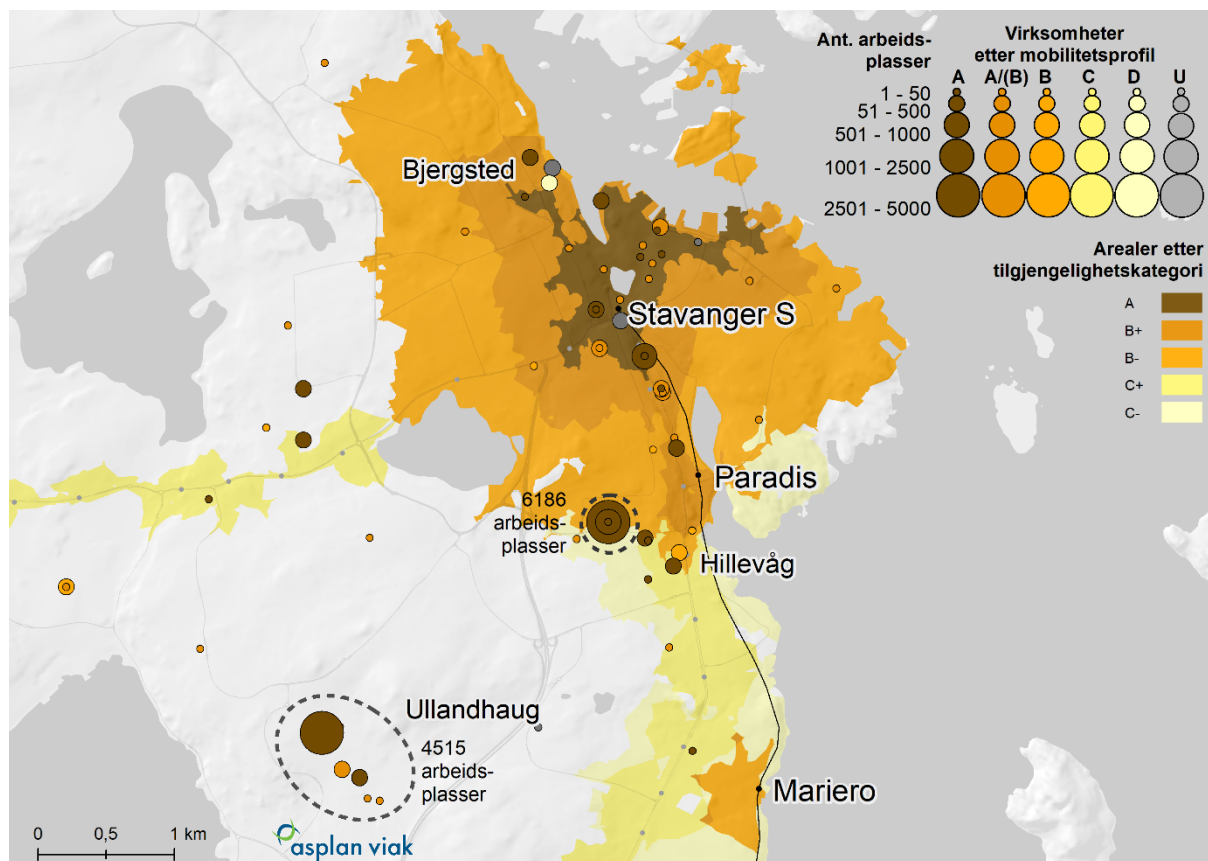
2.4 Resultater

2.4.1 Ansatte etter tilgjengelighetskategori

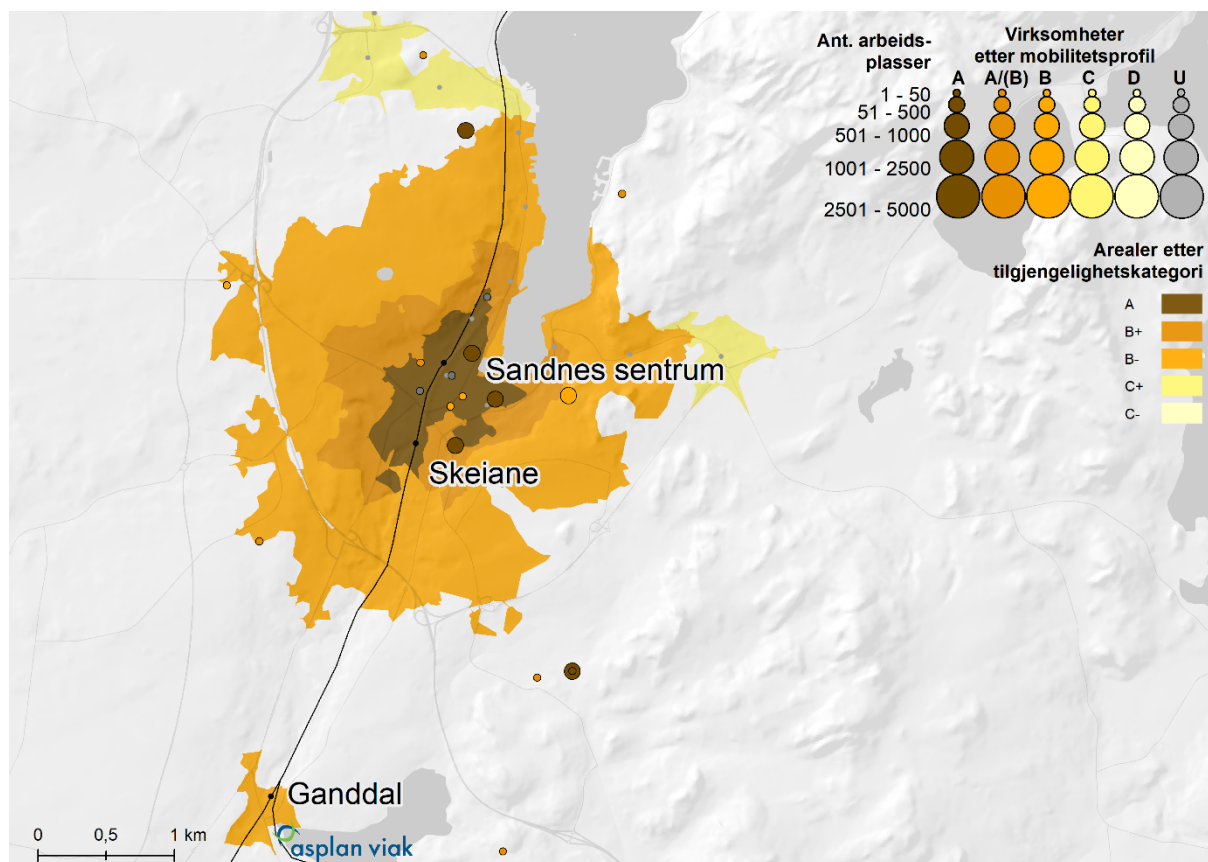
Basert på kartleggingen av områdene på Nord-Jæren i A-, B- og C-områder, som beskrevet i kapittel 2.1, har vi gitt hver statlig virksomhet en tilgjengelighetskategori. Virksomheter som er lokalisert utenfor ABC-områdene er gitt tilgjengelighetskategorien D. Figur 2-5 viser virksomhetene, med størrelse etter antall ansatte, og tilgjengelighetskategori. Figur 2-5 Statlige virksomheter etter tilgjengelighetskategori Figur 2-6 og Figur 2-7 viser det samme, men for henholdsvis Stavanger og Sandnes.

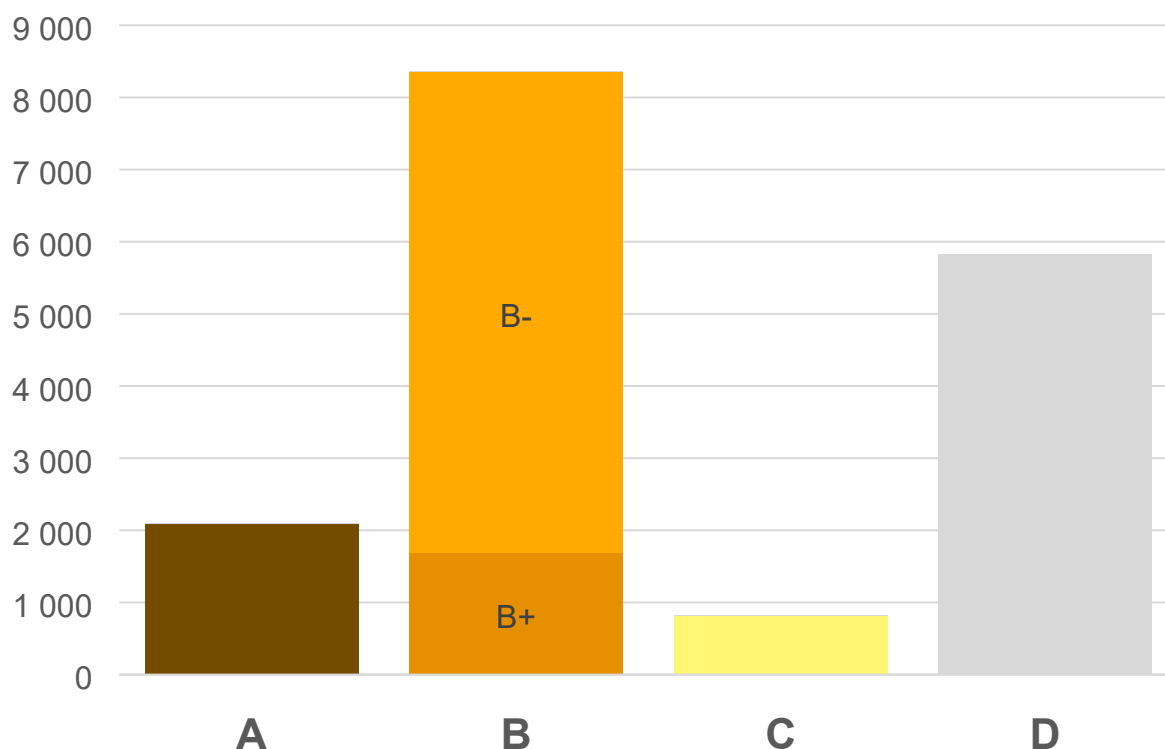
Figur 2-5 Statlige virksomheter etter tilgjengelighetskategori og virksomhetenes mobilitetsprofil

Figur 2-6 Statlige virksomheter etter tilgjengelighetskategori og virksomhetenes mobilitetsprofil, Stavanger

Figur 2-7 Statlige virksomheter etter tilgjengelighetskategori og virksomhetenes mobilitetsprofil, Sandnes

Figur 2-8 Statlige virksomheter etter tilgjengelighetskategori og antall ansatte

Figur 2-8 viser de statlige virksomhetene etter deres lokalisering i ABC-kartleggingen av områder på Nord-Jæren. Totalt er det 17096 ansatte ved statlige virksomheter som er lokalisert på Nord-Jæren. Rundt 2000 av disse er lokalisert i A-områdene, altså i sentrum av Stavanger eller Sandnes, eller innenfor gangavstand til både sentrum og jernbanestasjon. Rundt 8000 ansatte er lokalisert i B-områder, de fleste av disse i B- områder. I underkant av 1000 ansatte er lokalisert i C-områder. Langt de fleste av disse er lokalisert i C+ områder, kun 20 ansatte er lokalisert i C- områder.

I underkant av 6000 er lokalisert i områder som faller utenfor ABC-kartleggingen, og disse er gitt kategorien D.

To statlige virksomheter er i en særstilling når det gjelder antall ansatte. Dette gjelder Stavanger universitetssjukehus (4790 ansatte) og Universitetet i Stavanger (3860 ansatte). Disse to virksomhetene har tilsammen 50% av de statlige ansatte i regionen, og deres lokalisering påvirker følgelig resultatene i stor grad. Stavanger universitetssjukehus er lokalisert sør for Stavanger sentrum, i et B- område. Det vil si at det er lokalisert i sykkelavstand (1500 meter) fra ytterkanten av Stavanger sentrum.

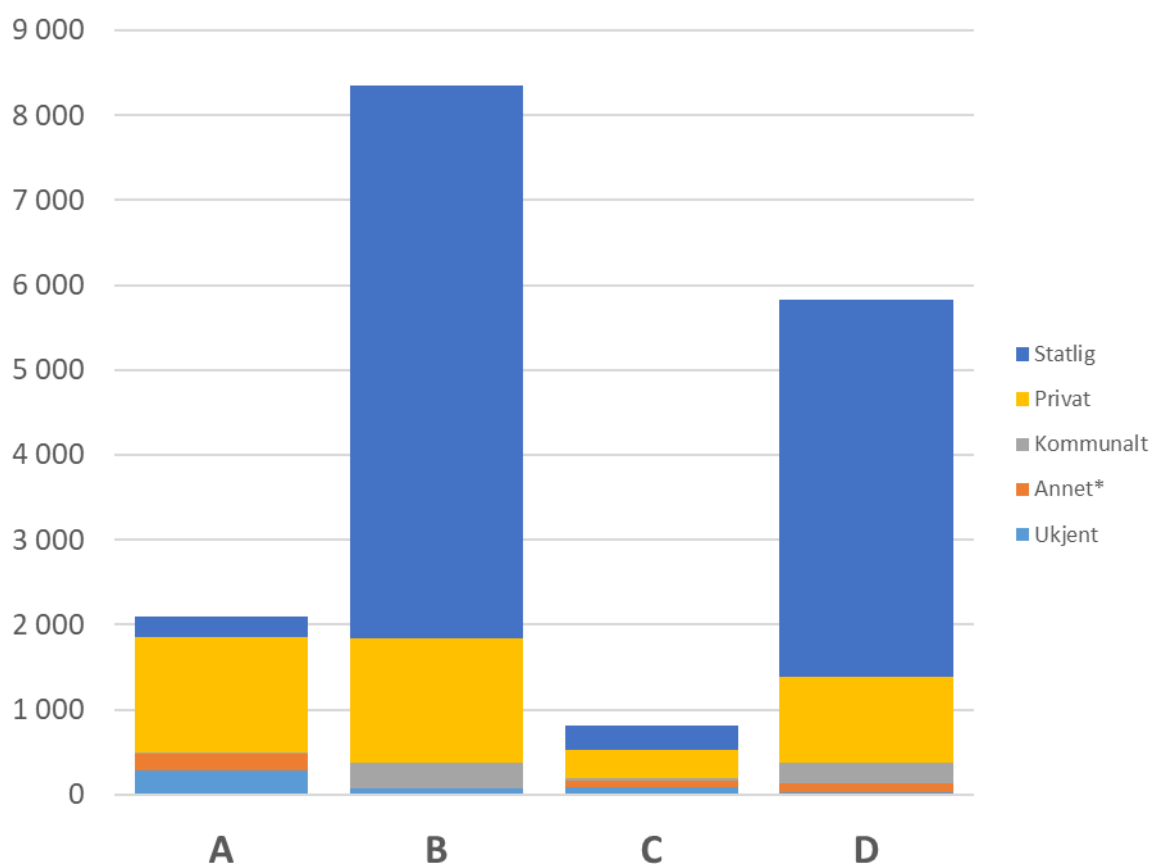
Universitetet i Stavanger er lokalisert på Ullandhaug, som faller utenfor ABC-kategoriseringen. Virksomheten er dermed gitt kategorien D.

Begge lokaliseringene er avmerket i Figur 2-6, sammen med andre statlige virksomheter i samme område.

Framtidig flytting av Stavanger universitetssjukehus til Ullandhaug vil gjøre at denne virksomheten vil få kategoriseringen D. Samtidig kan en eventuell utvikling av et høykvalitets kollektivtilbud til Ullandhaug gjøre at dette området bør gis kategorien C.

Kategori	Antall ansatte
A	2101
B+	1693
B-	6662
C-	20
C+	793
D	5827
Totalsum	17096

2.4.2 Ansatte etter tilgjengelighetskategori og eiendommens eierkategori

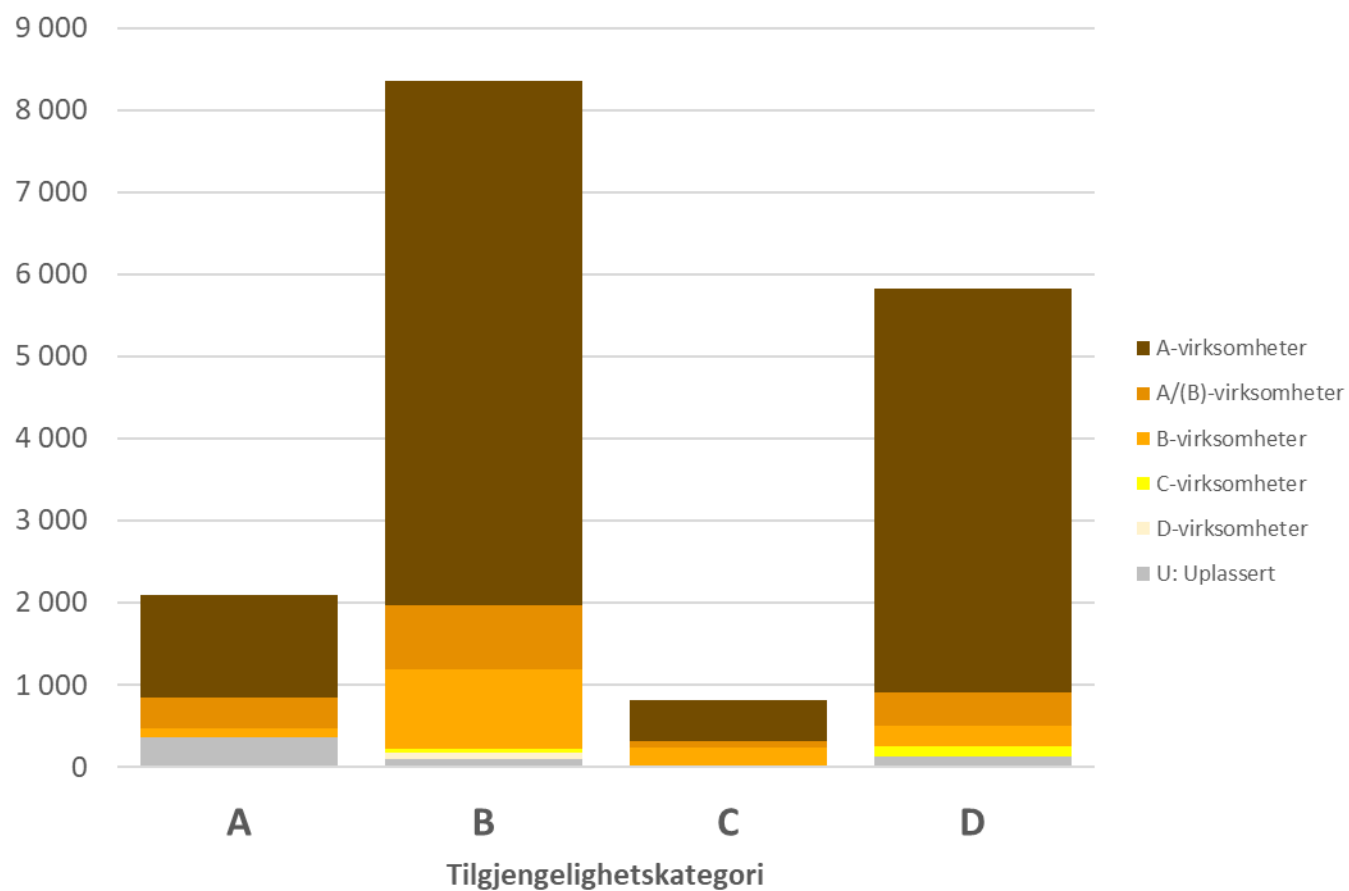
Figur 2-9 Statlige virksomheter etter eierforhold, tilgjengelighetskategori og antall ansatte

Til sammen 11 484 ansatte i statlige virksomheter, arbeider i virksomheter som holder til på eiendommer eid av staten, og vi kan derfor anta at disse ikke leier lokaler. Dette utgjør 67% av alle statlige ansatte på Nord-Jæren. Langt på vei de fleste av disse er virksomheter som er lokalisert i B og D områder. Både Stavanger Universitet og Stavanger universitetssjukehus er lokalisert på eiendommer eid av staten, og disse to virksomhetene bidrar dermed stort til høyt statlig eierskap i kategori B og C. Kategori A skiller seg ut med relativt sett høyt innslag av statlige ansatte i virksomheter som må antas å leie lokaler.

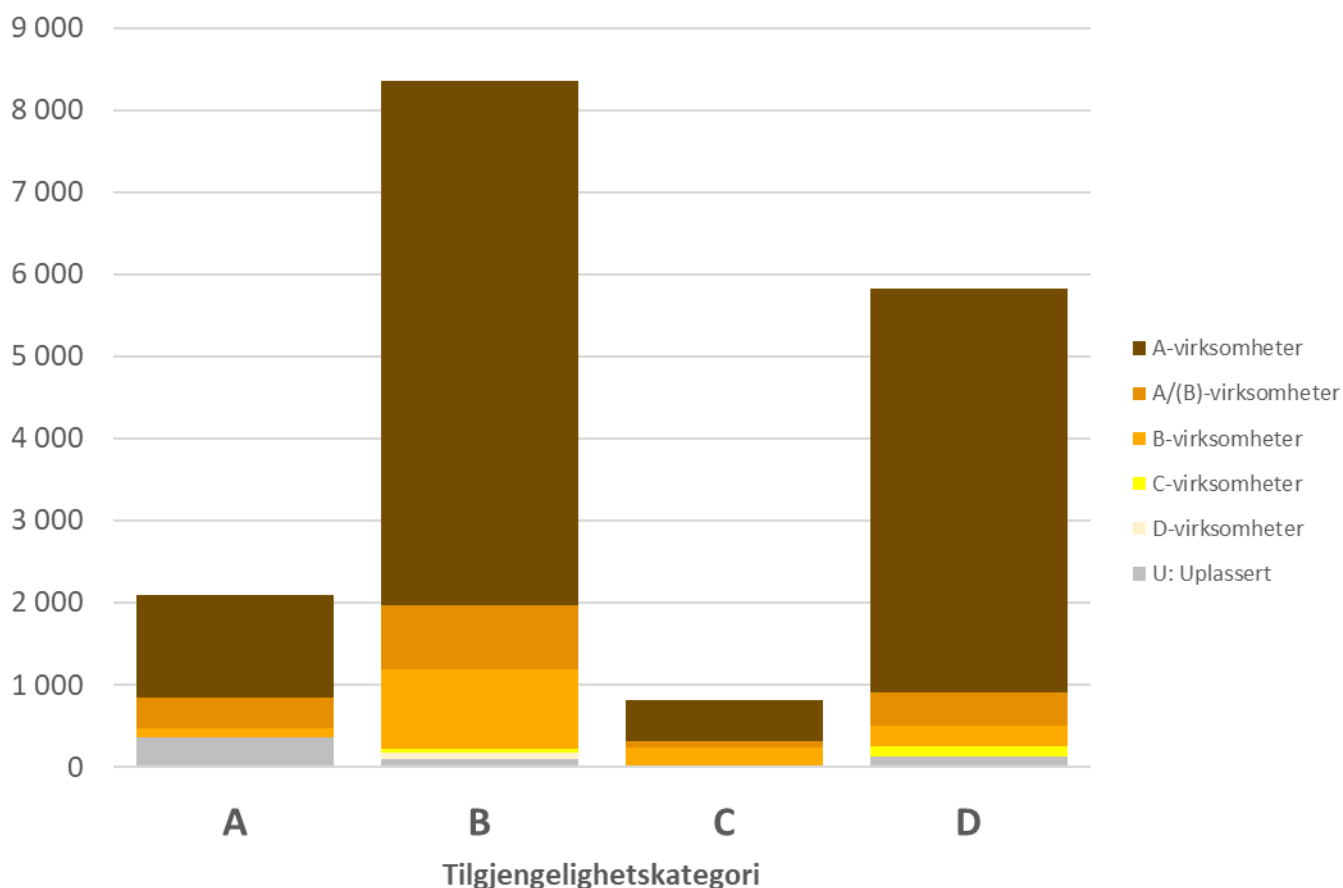
Tabell 2-3 Ansatte statlige virksomheter etter eierforhold og tilgjengelighetskategori

Kategori	Ukjent	Annet*	Kommunalt	Privat	Statlig	Totalsum
A	282	204	4	1371	240	2101
B	67	3	300	1466	6519	8355
C	91	64	42	330	286	813
D	28	101	240	1019	4439	5827
Totalsum	468	372	586	4186	11484	17096

2.4.3 Ansatte etter tilgjengelighetskategori og virksomhetens besøksintensitet

Figur 2-10 Statlige virksomheter etter mobilitetsprofil, tilgjengelighetskategori og antall ansatte

Figur 2-10 viser hvordan ansatte i statlige virksomheter fordeler seg etter tilgjengelighetskategori og mobilitetsprofil. Mobilitetsprofilen, som viser virksomhetens transportgenererende egenskaper er kategorisert fra A til D, der A-virksomheter har høyest transportgenerering, og D-virksomheter har lavest (se kap. 2.2 Eierforhold). Langt på vei de fleste statlige virksomheter faller inn i kategorien A-virksomheter, 76% av de statlige ansatte tilhører virksomheter i denne kategorien. Både Stavanger Universitet og Stavanger Universitetssjukehus hører inn under denne kategorien.

Tabell 2-4 Ansatte i statlige virksomheter etter mobilitetsprofil og tilgjengelighetskategori

Lokaliserings-kategori	Mobilitetsprofil						Totalsum
	U	D	C	B	A/(B)	A	
A	359			119	365	1258	2101
B	102	67	58	968	772	6388	8355
C	6			225	81	501	813
D	125		132	240	414	4916	5827
Totalsum	592	67	190	1552	1632	13063	17096

3 ANBEFALINGER

Resultatene gjennomgått i kapittel 2.3 viser at en stor andel av de statlige ansatte på Nord-Jæren er ansatt i virksomheter som har en lokalisering som ikke bidrar til å redusere transportbehovet, slik føringene i Regional plan for Jæren tilsier. Den gjennomførte kartleggingen viser dette på detaljnivå, og det er derfor vår anbefaling at denne metoden, eller annen tilsvarende metode gjennomføres også for andre større byregioner. Metoden kan benyttes både i den enkelte lokaliseringsprosess, men også som et grunnlag for å følge utviklingen over tid.

3.1 Metode

Denne anvendte metoden tar utgangspunkt i å vurdere lokalisering av besøks- / arbeidsplassintensive arbeidsplassers avstand til områders større sentra/ store kollektivknutepunkt.

Metoden anbefales fordi den:

- Baserer seg på allmenn tilgjengelig statistikk fra SSB og andre tilgjengelige kilder
- Muliggjør lett tilgjengelig og (rimelig) oppdatert inndata
- Sikrer en dynamisk vurdering av områders (byers) funksjonelle beskrivelse av stedenes (høyverdig) tilgjengelighet
- Ved å bruke SSBs definisjon av senterområder er en uavhengig av den mer statiske senterdefinisjon som den enkelte by har gjort i sine sentrumsplaner
- Gir en samlet overordnet kartlegging av byområder
- Kan anvendes til å følge opp pkt «4.1 Konkretisering av indikatorer for areal», del «Besøks-/arbeidsplassintensive arbeidsplassers avstand til avtaleområdets større sentra/ store kollektivknutepunkt» som kommunene er gitt et ansvar for å følge opp i forbindelse med «Byvekstavtalene».
- Kan nyttes i forbindelse med lokalisering av statlig besøks- / arbeidsplassintensiv virksomhet enten det gjelder eie- eller leieforhold.
- For Stavanger gjelder det etablering av nye arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter, herunder statlige virksomheter, lokaliseres nær kollektivknutepunkter og ved viktige holdeplasser/knutepunkt langs Bussveien, dobbeltsporet eller i senterområder.